

IRAQI KURDISTAN
AFTER THE REFERENDUM FOR INDEPENDENCE

Yacoub Al Ateeqi, PhD

Ambassador of Kuwait in Bulgaria

E-mail: yacoub@hotmail.com

***Abstract:** The referendum of 2017 is a further step of Iraqi Kurds to win independence. It represents the eighth attempt of the Kurdish people to claim their right to self-determination in the context of constraining factors such as the neighboring countries and the international community. The paper argues, that this referendum is to be considered the most significant activity in the centuries-long aspirations of the Kurdish people for freedom and a sovereign state.*

***Keywords:** Kurds, Iraq, separatism, referendum, independence*

***JEL Code:** H77*

УВОД

Иракски Кюрдистан преминава през критичен момент от своята история. Тази разработка защитава тезата, че денят на провеждането на допитването до народа, 25-ти септември 2017 г., се превърна в съдбовен ден в историята на борбата на кюрдския народ в Ирак за свобода и независимост.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Вътрешнополитическата обстановка от 2017 г. предвещаваше нова ера в колизията между кюрдската автономия и централното правителство в Багдад. Всяка страна отстоява своята позиция спрямо законосъобразния статут на референдума.

От една страна, президентът на кюрдския регион Месуд Барзани не проявява ни най-малко колебание по отношение на правото на кюрдите да проведат референдума. Той го свързва с правото на самоопределение на кюрдския народ, което ще доведе до обявяването на независимостта на Кюрдистан в Ирак. В същото време кюрдският иракски лидер, както и други членове на ръководството на неговата партия – Кюрдска демократична партия (КДП), информираха, че са били подложени на огромен натиск през последните седмици с цел отлагането на референдума. Това е станало на регионално и международно равнище. Заедно с това по време на среща с журналисти и общественици в Ербил президентът на автономията акцентира върху факта, че въпросният натиск няма да доведе желания резултат. Причината за това е твърдото желание на кюрдския народ да осъществи допитването. Той добави, че липсата на истинско партньорство с Ирак, който е подвластен на конфесионализма и сектанството, стимулира и поощрява кюрдското общество да отстоява вече взетото свое решение. В личното убеждение на лидера Барзани е, че плебисцитът като конституционен инструмент не противоречи на международните договорености. В обяснителното си встъпление той допълва, че още през 2008 г. централната власт е започнала да използва заплахи, след като не е изпълнила нито един текст от предварително сключените споразумения с автономната област.

В този контекст е логично да споменем, че на 26 май 2017 г. президентът на иракски Кюрдистан Месуд Барзани направи кратка официална визита в София. Тя продължи едва един ден. Той се срещна с българския премиер Бойко Борисов, като бяха обсъдени отношенията между Република България и страните в региона в светлината на планирания за 25 септември референдум в автономната област в Ирак, както и предстоящото международно признаване на новоучредената държава Кюрдистан, ако резултатите от референдума са в нейна полза. Осведомени източници потвърдиха желанието на кюрдската страна да получи военна помощ от България в полза на кюрдските военни подразделения, известни като „пешмерга“. Става

въпрос за онези, които са под ръководството на КДП. Същите източници добавят, че видни американски личности от неправителствените среди са подготвили тази визита. Българските власти са съобщили за нея. Подобен акт се смята за принципно съгласие на американската страна да се ангажира с предоставянето на военна техника и оръжие на „пешмерга“. В състава на кюрдската делегация са присъствали председателят на съвета за сигурност на областта г-н Масрур Барзани, началникът на президентския кабинет г-н Фоза Хусейн, председателят на Политбюро на КДП г-н Асид Первани, главният секретар на външните работи на областта, както и съветникът на президента г-н Хумайн Хафрай.

Българската страна е потвърдила своята подкрепа за кюрдската кауза и борбата на кюрдския народ. Било е посочено, че „пешмерга“ са изиграли решаваща роля във войната, която се води на територията на Близкия Изток срещу силите на Ислямска държава, а България ще продължи своята подкрепа за кюрдския народ и за международната коалиция срещу тероризма.

Кюрдската делегация се е срещнала и с председателя на българския парламент Димитър Главчев. В същото време Масрур Барзани е осъществил срещи поотделно с министъра на икономиката Емил Караниколов, министър на туризма Николина Ангелкова и министъра на отбраната Красимир Каракачанов. Интересен е фактът, че посланикът на Ирак в София не е бил информиран за тази визита и не е получил официална нота от Министерство на външните работи на Държавата Ирак за нея.

По отношение на бъдещите политически перспективи в района на Иракски Кюрдистан един кюрдски активист, който пребивава на територията на Република България, сподели мнение, че Месуд Барзани, президентът на региона с изтекъл мандат, води Кюрдистан в неизвестна посока. Според него през следващите месеци, след провеждането на референдума действията на Барзани ще доведат до кървави сблъсъци и унищожителна война. Всички изказвания на Барзани преди 25-ти септември подсказвали неговата непоколебима решителност да проведе народното допитване и респективно да отцепи областта от държавата Ирак. Последните му декларации се отличавали с такъв акцент. Президентът дори намекнал, че има готовност да се използва сила при необходимост. Кюрдският активист добавя, че съществуват регионални и международни фактори, които подтикват към силово отцепване на кюрдите от Ирак. В тази светлина според него Барзани отстоява мнението, че независимостта на Кюрдистан и осъществяването на мечтата на кюрдския народ не са възможни без военни действия. Цитираният активист отстоява мнението също, че САЩ са против провеждането на този референдум и не подкрепят разделянето на Ирак. Паралелно с това обаче имало външни сили, които подтикват Барзани към тези авантюристични действия. Въприсният кюрдски източник добавил, че последните събития ще оставят трайни отрицателни последици върху бъдещето на кюрдите в Ирак. Ербил щял да се превърне в нов Мосул като жителите на кюрдската столица щели да бъдат принудени да емигрират. Това вече им се било случвало веднъж, по време на тяхната „Интифада“ през 1991 г.

В светлината на всичко казано дотук е необходимо да се постави фокус върху факта, че в този момент съседен Иран изключително много се е активизирал. Техеран е направил веднага контакт със своя верен съюзник Джалал Талабани, лидер на конкуриращата на ДПК партия Патриотичен съюз на Кюрдистан (ПСК). Това е реализирано въпреки влошеното здраве на Талабани, който по-късно почина. Още приживе иранските лидери му съобщават и описват в детайли опасното развитие на събитията в областта, както и рисковите последици от провеждането на референдума за Ирак и за целия регион.

Мълчанието на големите кюрдски партии, каквито са ПСК и движението „Промяна“, към плана на Месуд Барзани влошават и усложняват положението. Всичко това е факт, въпреки че ръководствата на тези партии много добре знаят, че кюрдския народ ще бъде губещ и в този референдум. В същото време те са единствените местни политически сили, които могат да се противопоставят на намеренията на Барзани. От друга страна, всички белези посочват, че президентът на иракски Кюрдистан, чийто мандат е приключил, води областта в неизвестна посока. Ръководството в Техеран знае отлично, че Вашингтон стои зад организиране и

провеждане на референдума в Кюрдския регион. Според стратегите на съседната държава американските служби и разузнаване ще се опитат да се възползват от Барзани, така както го направиха преди това с баща му. Целта е да дестабилизируют и разклатят Ирак, гледайки към богатите иракски ресурси. Учудващо е също бездействието на основните кюрдски политически сили спрямо този опасен план. Последните много добре знаят, че целият род и партията на Барзани са дистанцирани от мечтите и желанията на кюрдския народ. Последните видимо живеят в мир и охолство, за разлика от обикновените хора. Ако пък иракската демокрация не се харесва на Барзани, тогава редно е той да стане пример на демократично поведение и да сдаде своя пост след като мандатът му е изтекъл. В обратния случай може да се изтъкува, че Барзани насилствено задържа властта, независимо от волята на своя народ, разчитайки на силите, които бранят властта му. Без съмнение партиите в областта се налага да въстанат срещу „Нерон на кюрдите“, преди да е станало прекалено късно, най-вече ПСК и движението „Промяна“. Последните са единствените, способни да опонират на кюрдския Нимрод⁴.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

С този референдум кюрдите бяха мобилизирани около стремежа за отделяне от Багдад и за изграждане на кюрдска държава. И двете цели бяха пренебрегнати, след като борбата срещу ИДИЛ приключи и САЩ намалиха ангажиментите си към Ирак. От САЩ до Великобритания, от страните в Региона до Съвета за сигурност на ООН, всички трябваше да представят позиции по казуса. Въпреки факта, че голямото мнозинство се противопостави на този политически ход на Кюрдистан, референдумът интернационализира отново кюрдската воля за независимост. Това не е интернацио-нализация на кюрдския въпроси, съсредоточена около кюрдските права. Това е интернационализация, която катализира дискусиата за кюрдския суверенитет.

REFERENCES

Al Jazeera, Qatar, 23.10.2017

TV Al Hadas, Kuwait, 20.10.2017

Newspaper Al Kabas, Kuwait, 19.09.2017

Newspaper Shark al Ausad. London, 12.09.2017

Political Analysis. Kuwait Information Agency, 16.08.2017

Political report of Ministry of foreign affairs of Kuwait, 2017

---

⁴ Nimrod се счита за водачът на хората, които се обединили да построят Вавилонска кула, висока до небесата. (в древногръцки Вавилон означава *врата към бога*). Господ бог се възмутил от тази арогантност и им отнел общия език, на който се разбирали дотогава, за да не могат в бъдеще да кроят та кива планове. Вавилон днес е в сърцевината на Ирак.